

ข้อเสนอแนวความคิด/วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
เรื่อง การจัดการขยะอันตรายจากชุมชนในพื้นที่จังหวัดน่านอย่างมีส่วนร่วม
ของทุกภาคส่วน

โดย

นางสาวเยาวเรศ สว่างพงษ์
นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ
ตำแหน่งเลขที่ 613 ส่วนสิ่งแวดล้อม
สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดน่าน

เสนอขอประเมินผลงานแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
ตำแหน่งเลขที่ 613 (ตำแหน่งที่ตนครอง) ส่วนสิ่งแวดล้อม
สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดน่าน
สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ปีงบประมาณ 2559

ข้อเสนอแนวความคิด/วิธีการเพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
เรื่อง การจัดการขยะอันตรายจากชุมชนในพื้นที่จังหวัดน่านอย่างมีส่วนร่วม
ของทุกภาคส่วน

โดย

นางสาวเยาวเรศ สว่างพงษ์
นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ
ตำแหน่งเลขที่ 613 ส่วนสิ่งแวดล้อม
สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดน่าน

เสนอขอประเมินผลงานแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
ตำแหน่งเลขที่ 613 (ตำแหน่งที่ตนครอง) ส่วนสิ่งแวดล้อม
สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดน่าน
สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ปีงบประมาณ 2559

สารบัญ

	หน้า
1. หลักการและเหตุผล	1
2. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ	3
2.1. บทวิเคราะห์เกี่ยวกับการจัดการขยะอันตรายในพื้นที่จังหวัดน่าน	3
2.2. แนวคิดของการมีส่วนร่วม	4
2.3. แนวความคิดและข้อเสนอในการจัดการขยะอันตรายจากชุมชนในพื้นที่จังหวัดน่านอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน	5
3. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	10
4. ตัวชี้วัดความสำเร็จ	10
4.1. ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ	10
4.2. ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ	10
บรรณานุกรม	12

ข้อเสนอแนวความคิด/วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ของนางสาวเยาวเรศ สว่างพงษ์
เพื่อประกอบการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
ตำแหน่งเลขที่ 613
สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดน่าน

เรื่อง การจัดการขยะอันตรายจากชุมชนในพื้นที่จังหวัดน่านอย่างมีส่วนร่วม
ของทุกภาคส่วน

1. หลักการและเหตุผล

กรมควบคุมมลพิษ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1-16 และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ได้บูรณาการร่วมกันในการผลักดันและขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ภายใต้ Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557 โดยให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย ทั้งในกรุงเทพมหานคร ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น ในทุกมิติ ตามแนวทางปฏิบัติ 4 ยุทธศาสตร์ คือ 1) กำจัดขยะมูลฝอยตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่วิกฤติ (ขยะมูลฝอยเก่า) 2) สร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เหมาะสม (ขยะมูลฝอยใหม่) เน้นการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง จัดการขยะมูลฝอยแบบศูนย์รวม กำจัดโดยเทคโนโลยีแบบผสมผสาน เน้นการแปรรูปเป็นพลังงาน หรือทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด 3) วางระเบียบ มาตรการการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายและ 4) สร้างวินัยของคนในชาติมุ่งสู่การจัดการที่ยั่งยืน แต่เนื่องจากจังหวัดน่านจำกัดด้วยพื้นที่ในการกำจัดขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ส่งผลให้มีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกหลักสุขาภิบาล และในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตาม Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสีย

อันตราย ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนภายในจังหวัด โดยจังหวัดน่านได้จัดทำแผนบริหารจัดการขยะมูลฝอยจังหวัดน่าน (ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2558-2562) ขึ้นเพื่อเป็นกรอบแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปบริหารจัดการขยะจังหวัดน่านให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกหลักวิชาการ และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

จากข้อมูลและสถานการณ์ขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายของจังหวัดน่านพบว่า สถานการณ์ขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย อยู่ในระดับปานกลางไม่ถึงขั้นรุนแรงเมื่อเทียบกับสภาวะการณ์ของประเทศ โดยมีปริมาณขยะมูลฝอยชุมชน ประมาณ 444 ตันต่อวัน มีปริมาณขยะอันตรายจากชุมชน 17.76 ตันต่อวัน มีปริมาณขยะมูลฝอยอันตรายจากพื้นที่เกษตรกรรมประมาณ 0.20 ตันต่อวัน มีปริมาณขยะมูลฝอยติดเชื้อจำนวน 0.32 ตันต่อวัน มีปริมาณขยะมูลฝอยตกค้าง 28,898.89 ตัน โดยจังหวัดน่านมีผลการจัดลำดับจังหวัดที่มีวิกฤตปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอยลำดับที่ 49 จากทั้งหมด 75 จังหวัด และผลการจัดลำดับจังหวัดที่มีวิกฤตปัญหาขยะมูลฝอยตกค้างสะสม ลำดับที่ 54 จากทั้งหมด 75 จังหวัด แต่แนวโน้มในอนาคตจังหวัดน่านอาจจะมีปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้นเนื่องมาจากการขยายตัวภาคเศรษฐกิจ สังคม และเมือง รวมถึงประชากรด้วย ดังนั้น ต้องมีการวางแผนในการบริหารจัดการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลและถูกหลักวิชาการ

สำหรับการบริหารจัดการขยะอันตราย จังหวัดน่านเป็นพื้นที่หนึ่งที่ยังไม่ได้มีระบบการจัดการขยะอันตรายจากชุมชนที่เกิดจากบ้านเรือนและสถานประกอบการภายในชุมชน ยังไม่มีสถานที่กำจัดขยะอันตราย มีเพียงแต่การเก็บรวบรวมของเทศบาลเมืองน่านไว้ที่สถานที่กำจัดขยะของเทศบาล และเทศบาลตำบลที่มีตู้รวบรวมขยะอันตราย ส่วนท้องถิ่นที่เหลืออีกประมาณ 90 แห่ง ยังไม่มีการรวบรวม สถานที่เก็บกัก และระบบกำจัดขยะอันตรายที่ถูกหลักวิชาการ ยังพบเห็นการทิ้งขยะอันตรายจากชุมชนร่วมกับขยะทั่วไป ดังนั้น การจัดการขยะอันตรายจากชุมชน จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง และต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ในการเร่งจัดการ ควบคุมป้องกันและแก้ไขปัญหาขยะอันตรายจากชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่จังหวัดน่าน ซึ่งเป็นพื้นที่

ต้นน้ำของประเทศ และหากยังไม่มีการจัดการขยะอันตรายให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ มีการปนเปื้อนของสารเคมีเข้าสู่สิ่งแวดล้อม ทั้งในดิน และแหล่งน้ำในปริมาณที่มาก อาจส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่และระบบนิเวศที่เชื่อมโยงกันทั้งระบบได้ รวมถึงจัดการในพื้นที่โดยต่างคนต่างแก้ไขอาจไม่ประสบผลสำเร็จ จึงเสนอแนวคิดในการจัดการขยะอันตรายจากชุมชนในพื้นที่จังหวัดน่านอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะอันตรายจากชุมชนในพื้นที่จังหวัดน่านอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และให้เกิดแนวทางในการบริหารจัดการขยะอันตรายจากชุมชนในพื้นที่จังหวัดน่านอย่างเป็นรูปธรรม

2. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ

2.1 บทวิเคราะห์เกี่ยวกับการจัดการขยะอันตรายในพื้นที่จังหวัดน่าน

ขยะอันตรายในพื้นที่จังหวัดน่านส่วนใหญ่มีแหล่งกำเนิดมาจากชุมชน ร้านค้าและสถานประกอบการต่างๆ รวมไปถึงขยะจากภาคการเกษตร ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่จังหวัดน่านมีอาชีพเกษตรกรรมโดยมีการใช้สารเคมีและยาฆ่าแมลงเป็นจำนวนมาก ในปัจจุบันกำลังประสบกับปัญหาการใช้สารเคมีในภาคเกษตรกรรมที่มากจนส่งผลกระทบต่อเป็นลูกโซ่วนเวียนระหว่าง เกษตรกร ผู้ผลิต ผู้บริโภค และตัวแทนขายสารเคมีทางการเกษตรทั้งของภาครัฐและเอกชน โดยยังขาดความรู้ความเข้าใจถึงผลกระทบจากสิ่งปนเปื้อนที่เป็นสารพิษในขยะดังกล่าว

จังหวัดน่าน เป็นพื้นที่หนึ่งที่ยังไม่ได้รับการจัดการขยะอันตรายจากชุมชนที่เกิดจากบ้านเรือนและสถานประกอบการภายในชุมชนให้ถูกต้องหลักวิชาการ เช่น การคัดแยกขยะอันตรายออกจากขยะทั่วไป ยังไม่มีการรวบรวม การขนส่ง สถานที่เก็บกัก และระบบกำจัดขยะอันตรายที่ถูกหลักวิชาการ ยังพบเห็นการทิ้งขยะอันตรายจากชุมชนรวมกับขยะทั่วไป เนื่องจากจังหวัดน่านและจังหวัดใกล้เคียงยังไม่มีศูนย์ในการกำจัดขยะอันตราย ทั้งนี้ปัญหาการจัดการขยะอันตรายจากชุมชน อาจประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีหน้าที่ในการกำจัดขยะอันตราย ไม่มีระบบรวบรวม เก็บขน และเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดการขยะอันตรายจากชุมชน

อย่างเป็นระบบและถูกหลักวิชาการ ขาดงบประมาณดำเนินการ รวมไปถึงประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจถึงผลกระทบจากการปนเปื้อนของสารพิษต่างๆ เป็นต้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาวิธีที่ทุกภาคส่วนต้องมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

2.2 แนวคิดของการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) ในที่ประชุมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ณ องค์การสหประชาชาติ เมื่อปี ค.ศ.1975 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นคำที่ไม่อาจกำหนดนิยามความหมายเดียวที่ครอบคลุมได้ เพราะความหมายของการมีส่วนร่วมอาจแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ หรือแม้แต่ในประเทศเดียวกันก็ตาม หากจะให้เข้าใจชัดแล้วการนิยามความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนควรมีลักษณะจำกัดเฉพาะในระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองหนึ่งๆเท่านั้น อย่างไรก็ตามก็คิดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวได้ขยายความการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าครอบคลุมประเด็น ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนครอบคลุมการสร้างโอกาสที่เอื้อให้สมาชิกทุกคนของชุมชนและของสังคมได้ร่วมกิจกรรม ซึ่งนำไปสู่และมีอิทธิพลต่อกระบวนการพัฒนา และเอื้อให้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน
2. การมีส่วนร่วมสะท้อนการเข้าเกี่ยวข้องโดยสมัครใจและเป็นประชาธิปไตย
3. การเอื้อให้เกิดการพยายามพัฒนา
4. การแบ่งสรรผลประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน
5. การตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมาย กำหนดนโยบายการวางแผนดำเนินการโครงการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม
6. เมื่อพิจารณาในแง่นี้ การมีส่วนร่วมเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างส่วนที่ประชาชนลงแรงและทรัพยากรเพื่อพัฒนา กับประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนลงแรงดังกล่าว กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจ ไม่ว่าจะระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และระดับชาติจะช่วยก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ประชาชนลงทุนลงแรง

7. การมีส่วนร่วมของประชาชนอาจผิดแผกแตกต่างกันไป ตามสภาพเศรษฐกิจของประเทศ นโยบายและโครงสร้างการบริหาร รวมทั้งลักษณะเศรษฐกิจสังคม ประชากร การมีส่วนร่วมของประชาชนมิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการ แต่เป็นปัจจัยสำคัญในการประกันให้เกิดกระบวนการพัฒนาที่มุ่งเอื้อประโยชน์ต่อประชาชน

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่รับรู้ข้อมูลข่าวสาร แสดงความคิดเห็น ตัดสินใจ วางแผน ดำเนินการ ร่วมปฏิบัติและรับผิดชอบในความล้มเหลวและความสำเร็จจากกิจกรรมหรือโครงการที่ดำเนินงานโดยภาครัฐหรือเอกชน

2.3 แนวความคิดและข้อเสนอในการจัดการขยะอันตรายจากชุมชนในพื้นที่จังหวัดน่าน อย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

เนื่องจากจังหวัดน่านยังไม่มีจัดการขยะอันตรายจากชุมชนอย่างเป็นระบบ และถูกต้อง ตามหลักวิชาการ ชุมชนยังไม่มีคัดแยกขยะอันตรายออกจากขยะทั่วไป องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีการบริหารจัดการขยะอันตรายที่เป็นรูปธรรม นโยบายการจัดการขยะอันตรายในภาพรวมของจังหวัดยังไม่ชัดเจน ดังนั้นจึงได้เสนอแนวความคิดในการจัดการขยะอันตรายจากชุมชนในพื้นที่จังหวัดน่านอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยทุกภาคส่วนประกอบด้วย ส่วนราชการในระดับจังหวัด ส่วนราชการในระดับอำเภอ องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา ร้านค้า สถานประกอบการ หน่วยงานภาคเอกชนและประชาชน ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

(1) จังหวัดโดยผู้ว่าราชการจังหวัดมอบนโยบายในการจัดการขยะอันตรายให้แก่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยส่วนราชการในระดับจังหวัด ส่วนราชการในระดับอำเภอเพื่อรับมอบนโยบายการจัดการขยะอันตรายไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ โดยมีองค์การบริหารส่วนจังหวัดน่านและเทศบาลเมืองน่านเป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุนการดำเนินงาน

(2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(อปท.) สำรวจ รวบรวมและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณและองค์ประกอบขยะอันตราย แล้วนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ปริมาณขยะอันตรายจากชุมชนในพื้นที่ของตนเอง

(3) จังหวัดน่าน โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดน่าน (ทสจ.น่าน) ร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดน่าน(อบจ.น่าน) และเทศบาลเมืองน่าน (ทม.น่าน) จัดประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการขยะอันตรายจากชุมชนในพื้นที่จังหวัดน่านอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจปริมาณและองค์ประกอบขยะอันตรายที่เกิดขึ้นในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเอง เพื่อวางแผนและหาแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการได้เองจะต้องมีการจัดทำคำขอ ข้อเสนอแผนงาน/โครงการ ไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อรวบรวมเข้าคณะกรรมการพิจารณาแผนในการขอรับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการ รวมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการในการจัดการขยะอันตรายจากชุมชนในภาพรวมทั้งจังหวัด

(4) องค์การบริหารส่วนจังหวัดน่านร่วมกับเทศบาลเมืองน่าน เป็นหน่วยงานหลักในการรวบรวมและกักเก็บขยะอันตราย โดยจัดตั้งศูนย์รวบรวมขยะอันตรายระดับจังหวัด (ตามแผนบริหารจัดการขยะมูลฝอยจังหวัดน่าน ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2558-2562) โครงการนำร่องรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสม ซึ่งตามแผนฯ กำหนดให้เทศบาลเมืองน่าน เป็นศูนย์รวบรวมขยะอันตรายชุมชนระดับจังหวัด โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเก็บรวบรวมขยะอันตรายไว้ในพื้นที่ของตนเองก่อนเพื่อรอการดำเนินการ ประสานบริษัทเอกชนที่ได้รับอนุญาตเป็นผู้ดำเนินการบำบัด/กำจัดของเสียอันตราย และดำเนินการรวบรวมขนส่งไปกำจัด ในกรณีที่ความคิดเห็นและแนวทางการจัดการขยะอันตรายจากที่ประชุมให้มีบริษัทเอกชนเป็นผู้ขนส่งไปกำจัด หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสงค์จะร่วมในการดำเนินการต้องมีการทำบันทึกข้อตกลงร่วมในการบริหารจัดการ เช่น ค่าธรรมเนียมในการขนส่งขยะอันตรายมากักเก็บยังสถานกักเก็บ(ศูนย์รวบรวมขยะอันตรายชุมชนระดับจังหวัด) โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัด(อบจ.) ดำเนินการจัดตั้งงบประมาณเพื่อจ่ายเป็นค่าขนส่งและค่ากำจัด ให้กับบริษัทเอกชนที่มารับไปดำเนินการกำจัด ต่อไป

(5) สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 3 และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดน่าน ประสานและสนับสนุนให้ความรู้ทางวิชาการในการจัดการขยะอันตรายจากชุมชนให้แก่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชน รวมถึงการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้มีการคัดแยกขยะอันตรายออกจากขยะทั่วไป ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบ ประกอบด้วย สปอตประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อวิทยุ ป้ายประชาสัมพันธ์ คู่มือ แผ่นพับ โปสเตอร์

(6) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำแนวทางที่ได้จากการประชุมชี้แจงและระดมความคิดเห็นจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการขยะอันตรายจากชุมชนในพื้นที่จังหวัดน่านอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยนำข้อมูลมาจัดทำแผนและเตรียมความพร้อมในภาพรวม ดังนี้

1) การกำหนดหน่วยงานและบุคลากรผู้รับผิดชอบ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเตรียมและพัฒนาบุคลากรทั้งระดับผู้บังคับบัญชาและระดับปฏิบัติการ โดยมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดการขยะอันตรายจากชุมชน รวมทั้งจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์และโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการประชาสัมพันธ์ การเก็บรวบรวม การเก็บกัก การอำนวยความสะดวกในการขนส่ง การบำบัด และการกำจัดขยะอันตรายจากชุมชน

2) การศึกษาข้อมูลปริมาณและแหล่งกำเนิดขยะอันตรายจากชุมชน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะอันตรายที่เป็นปัจจุบัน ประกอบด้วย แหล่งกำเนิดขยะอันตรายในชุมชน การสำรวจขยะอันตรายจากแหล่งต่างๆ ในชุมชน อาทิเช่น ครั้วเรือน ร้านค้า สถานประกอบการ สถานที่ราชการ เพื่อนำมาประเมินปริมาณขยะอันตรายที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ของตนเอง

3) การสร้างรูปแบบในการจัดการขยะอันตรายในชุมชน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณารูปแบบและวิธีการดำเนินการจัดการขยะอันตราย จากการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยการทำแบบสำรวจหรือแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนในการเลือกรูปแบบและวิธีการแยกทิ้งขยะอันตราย รวมไปถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนในการคัดแยก

ขยะอันตรายออกจากขยะทั่วไป และการอบรมให้ความรู้สร้างความตระหนักถึงผลกระทบจากสารอันตราย การสร้างแรงจูงใจ สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น การนำขยะอันตรายมาแลกของใช้ในชีวิตประจำวัน การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ทุกรูปแบบ ประกอบด้วย การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อวิทยุชุมชน/เสียงตามสาย ป้ายประชาสัมพันธ์ คู่มือ แผ่นพับ โปสเตอร์

4) การสร้างกลไกการคัดแยกขยะอันตรายที่ต้นทาง

เป็นการเตรียมความพร้อมของประชาชนและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความรู้ความเข้าใจเพื่อให้เกิดความตระหนักถึงพิษภัยของขยะอันตรายที่มีต่อสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม โดยการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การแยกทิ้งขยะอันตรายลงในวัสดุอุปกรณ์สำหรับรวบรวมขยะอันตรายตามจุดรวบรวมขยะอันตรายที่กำหนด จัดเตรียมพื้นที่และภาชนะรองรับขยะอันตรายจากชุมชนไว้เป็นการเฉพาะแยกจากภาชนะรองรับขยะมูลฝอยทั่วไป สถานที่หรือจุดทิ้งที่มีความสะดวกต่อผู้ทิ้งและตั้งอยู่ในบริเวณที่สามารถป้องกันแสงแดดและฝน พร้อมทั้งมีป้ายแสดงจุดทิ้งขยะอันตรายอย่างชัดเจน ภาชนะรองรับทำจากวัสดุที่แข็งแรงสามารถป้องกันการรั่วซึม การสัมผัสของสัตว์เลื้อย หรือเด็กได้ ภาชนะรองรับมีการแบ่งพื้นที่สำหรับรองรับขยะอันตรายในแต่ละประเภทเพื่อให้ประชาชนแยกทิ้งได้อย่างถูกต้องและสะดวกในการเก็บรวบรวมต่อไป

5) การเก็บรวบรวมขยะอันตรายจากชุมชน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดเตรียมยานพาหนะในการเก็บรวบรวมขยะอันตรายไว้เป็นการเฉพาะ หรืออาจจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์สำหรับเก็บรวบรวมขยะอันตรายไว้ในรถเก็บขยะทั่วไป ซึ่งการเก็บรวบรวมขยะอันตรายจากชุมชนสามารถทำได้หลายรูปแบบขึ้นกับความพร้อมในด้านต่างๆของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การเก็บรวบรวมริมถนน การเก็บรวบรวมจากภาชนะรองรับขยะอันตรายจากชุมชนตามจุดทิ้งที่กำหนด หรือ การจัดให้มีวันพิเศษเพื่อรวบรวมขยะอันตรายจากชุมชน เป็นต้น

6) การเก็บกักขยะอันตรายจากชุมชน

ในกรณีที่ต้องคัดกรองส่วนท้องถิ่น สามารถจัดเตรียมพื้นที่หรือสถานที่สำหรับเก็บกักขยะอันตรายจากชุมชนได้ ควรพิจารณาถึงความปลอดภัยและไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อม อาทิเช่น ไม่ตั้งอยู่ในพื้นที่น้ำท่วมถึง อยู่ห่างจากบ่อน้ำดื่มของประชาชน แหล่งน้ำต่างๆ ในระยะที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพของแหล่งน้ำนั้นๆ สถานที่เก็บกักขยะอันตรายเป็นอาคารปิด มีพื้นที่เพียงพอสำหรับการรองรับปริมาณขยะอันตราย มีป้ายหรือข้อความแสดงสถานที่เก็บกักที่บริเวณทางเข้า มีป้ายบ่งชี้ถึงขยะอันตรายแต่ละประเภท มีอุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัย อุปกรณ์สำหรับการจัดการสารเคมีรั่วไหล และอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เป็นต้น

7) การขนส่งขยะอันตรายจากชุมชน

ในการขนส่งขยะอันตรายจากชุมชนจากสถานที่เก็บกักในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือจุดทิ้งเมื่อมีปริมาณขยะอันตรายมากพอจะต้องรวบรวมขนส่งขยะอันตรายมากักเก็บยังศูนย์รวบรวมขยะอันตรายชุมชนระดับจังหวัด(เทศบาลเมืองน่าน) หรือสถานที่อื่นๆ ตามข้อตกลงที่กำหนดร่วมกัน โดยขนส่งด้วยความระมัดระวัง จัดเตรียมบุคคลากร ภาชนะรองรับ และพาหนะในการขนส่งให้มีความพร้อมอยู่เสมอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดน่านอาจพิจารณารวมกลุ่มในพื้นที่ใกล้เคียง ในการขนส่งขยะอันตรายจากชุมชน ไปยังสถานที่บำบัดหรือกำจัดร่วมกัน เพื่อรอการดำเนินงานกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการ ต่อไป

(7) จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง ดำเนินการประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือประชาชนในพื้นที่ รวมไปถึงร้านค้าและสถานประกอบการ ในการรับคืนซากของเสียจากผลิตภัณฑ์ที่ใช้แล้ว เพื่อรวบรวมนำมาเข้าสู่กระบวนการตามขั้นตอน

(8) มีการติดตามและประเมินผลในรูปแบบของคณะกรรมการในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับชุมชน/หมู่บ้าน เพื่อนำผลการดำเนินงานมาใช้ในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน รวมไปถึงการสำรวจความพึงพอใจของประชาชน ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในด้านต่างๆอย่างสม่ำเสมอ

3. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจถึงผลกระทบของขยะอันตราย โดยมีการคัดแยกขยะอันตรายออกจากขยะทั่วไป
- 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่านมีการบริหารจัดการขยะอันตรายจากชุมชนอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและเป็นรูปธรรม รวมถึงมีแนวทางในการบริหารจัดการขยะอันตรายจากชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 3) จังหวัดน่านมีการบริหารจัดการขยะอันตรายจากชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ส่วนราชการในระดับจังหวัด ส่วนราชการในระดับอำเภอ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา ร้านค้า สถานประกอบการ หน่วยงานภาคเอกชนและประชาชน

4. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

4.1 ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

- 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร้อยละ 80 ในพื้นที่จังหวัดน่านมีการทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันในการเก็บขน รวบรวม การขนย้าย การกักเก็บ รวมถึงการส่งกำจัดร่วมกัน
- 2) มีการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่นำร่องรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสม (ศูนย์รวบรวมขยะอันตรายชุมชนระดับจังหวัด) จำนวน 1 แห่ง

4.2 ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

- 1) ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจถึงผลกระทบของขยะอันตราย สามารถดำเนินการจัดการขยะอันตรายได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีการคัดแยกขยะอันตรายออกจากขยะทั่วไป
- 2) ขยะอันตรายจากชุมชนในพื้นที่จังหวัดน่านได้รับการจัดการอย่างถูกต้องเป็นระบบ โดยไม่มีขยะอันตรายทิ้งร่วมกับขยะทั่วไป

3) ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะอันตรายจากชุมชนในพื้นที่จังหวัดน่านอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และเกิดแนวทางในการบริหารจัดการขยะอันตรายจากชุมชนในพื้นที่จังหวัดน่านอย่างเป็นรูปธรรม

บรรณานุกรม

กรมควบคุมมลพิษ.(2550). *คู่มือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเก็บรวบรวม ขนส่งและกำจัดของเสียอันตรายจากชุมชน*.กรุงเทพมหานคร: บริษัท แอคทีฟ พรินท์ จำกัด.

กรมควบคุมมลพิษ. (2552). *คู่มือ แนวทางการดำเนินการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร:บริษัท สีซ์ จำกัด.

กรมควบคุมมลพิษ.(2558). *รูปแบบการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชน*. กรุงเทพมหานคร:บริษัท ธนาพรส จำกัด.

จังหวัดน่าน.(2557).*แผนบริหารจัดการขยะมูลฝอยจังหวัดน่าน (ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2558-2562)*. สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดน่าน.

พนายุทธ เชื้อสมบุญ. (2550). *การจัดการของเสียอันตรายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาการจัดการของเทศบาลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*.

Sherry R Arnstein.(1971).*A Ladder of CitiZen Participation*. Journal of the Royal Town Planning Institute.